

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/83/2017
Identifikačné číslo spisu:	1113220505
Dátum vydania rozhodnutia:	31.01.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:1113220505.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu L. V., bývajúceho v F., zastúpeného JUDr. Bohuslavom Majchrákom, advokátom, spol. s r.o., so sídlom v Čadci, F. Kráľa 2080, proti žalovanému Renesco, a.s., s o sídlom v Bratislave, Panenská 13, zastúpenému Mgr. Marianom Fridrichovským, advokátom, so sídlom v Bratislave, Tallerova 7, o zaplatenie 47 775,00 SEK s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 20 Cpr 1/2013, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 15. decembra 2015 sp. zn. 8 CoPr 14/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 16. mája 2014 č. k. 20 Cpr 1/2013-200 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 47 775,00 SEK (švédskych korún) spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne od 22. marca 2013 do zaplatenia, všetko do troch dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku. Vo zvyšku uplatneného úroku z omeškania za obdobie od 1. októbra 2012 do 21. marca 2013 súd návrh zamietol a žalobcovi priznal náhradu trov konania vo výške 3 681,11 eur. Po právnej stránke aplikoval § 43 ods. 1, ods. 5, ods. 6, § 54, § 57, § 58 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Zákonníka práce, § 2 ods. 1 veta prvá, ods. 3, § 4 ods. 1, § 10a ods. 1, § 13 zákona č. 283/2002 Z.z. o cestovných náhradách (ďalej len „zákon o cestovných náhradách“). Mal v konaní za preukázané, že v čase nástupu žalobcu na práce vo X. mal žalobca so žalovaným platnú pracovnú zmluvu zo dňa 30. apríla 2009 s dojednaným miestom výkonu práce - sídlom zamestnávateľa. Dohodnuté miesto výkonu práce má podstatný význam z hľadiska šírky dispozičnej právomoci zamestnávateľa vo vzťahu k zamestnancovi, pretože podľa existujúceho právneho stavu nie je možné jednostranné preloženie zamestnanca na iné miesto výkonu práce. Dohodnuté miesto výkonu práce má podstatný vplyv aj na právnu kvalifikáciu pracovnej cesty. Pokiaľ v júni 2012 žalovaný predložil žalobcovi dohodu o zmene pracovných podmienok s dátumom 20. februára 2012 so zmenou

miesta výkonu práce tak, že za miesto pravidelného pracoviska sa bude považovať stavba Norrrostunneln Berg, Norrrostunneln AB, Blekholmsgatan 20 v X., s ktorou žalobca nesúhlasil, pretože ide o podstatnú náležitosť pracovnej zmluvy, na zmenu ktorej sa vyžaduje súhlas oboch zmluvných strán, k zmene miesta výkonu práce nedošlo. Dospel k záveru, že k zmene podstatných náležitostí pracovnej zmluvy uzatvorenej medzi stranami sporu dňa 30. apríla 2009 nedošlo a v zmysle bodu 3.2. pracovnej zmluvy bol zamestnávateľ oprávnený vyslať zamestnanca na pracovné cesty v rámci plnenia jeho pracovných úloh. Plnenie pracovných úloh žalobcu v Štokholme ustálil ako pracovnú cestu. V tejto súvislosti poukázal na to, že maximálnu dĺžku trvania pracovnej cesty Zákonník práce neupravuje. Súd prvej inštancie uzavrel, že žalobcovi počas vykonávania prác vo X. vznikol nárok na úhradu cestovných náhrad, konkrétne stravného. O úrokoch z omeškania rozhodol podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, keď začiatok omeškania žalovaného s peňažným plnením stanovil od 22. marca 2013, teda odo dňa doručenia návrhu žalovanému (13. marca 2013) po priatí lehoty na plnenie, keďže žalobca doručenie výzvy na plnenie žalovanému nepreukázal doručením. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (zákona č. 99/1963 Z.z., účinného do 30. júna 2016, ďalej len „O.s.p.“).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu a žalovaného rozsudkom z 15. decembra 2015 sp. zn. 8 CoPr 14/2014 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi úroky z omeškania vo výške 8,75 % ročne zo sumy 47 775,00 SEK od 1. októbra 2012 do 21. marca 2013, do troch dní. Vo zvyšnej časti rozsudok okresného súdu potvrdil a zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 347 eur a náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 4 771,57 eur, na účet právneho zástupcu žalobcu, do troch dní. Odvolací súd po právnej stránke aplikoval § 5 ods. 4 Zákonníka práce, článok 1 bod 3 písm. a/, b/, c/, článok 2 bod 1, Smernice 96/71/ES o vysielaní pracovníkov v rámci poskytovania služieb (ďalej len „smernica“), článok 8 ods. 1 nariadenia RP a RADY (ES) č. 593/2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (RÍM I), resp. článku 3 Rímskeho dohovoru o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky. Na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel k záveru, že pokiaľ bolo v konaní preukázané, že žalobca nastúpil vo februári 2012 na práce vo X. na základe pokynu žalovaného, ako jeho zamestnávateľa, došlo tým ku konkludentnej dohode o zmene pracovnej zmluvy pokiaľ ide o dohodnuté miesto výkonu práce, a tým sa stalo X. - X.. Keďže Zákonník práce nespája s nedodržaním písomnej formy dohody o zmene pracovných podmienok sankciu neplatnosti (§ 54 v spojení s § 17 ods. 2 Zákonníka práce), mohlo dôjsť k platnej zmene miesta výkonu práce aj konkludentne. Na rozdiel od okresného súdu dospel odvolací súd k záveru, že v prípade žalobcu išlo o kategóriu tzv. dočasne vyslaného zamestnanca na výkon práce v cudzine (§ 5 ods. 4 Zákonníka práce). V posudzovanom prípade bolo potrebné aplikovať na výkon práce žalobcu vo X. švédске právne predpisy pokiaľ išlo o pracovné podmienky tvoriace tzv. tvrdé jadro, a preto bola aj žalobcovi vyplácaná mzda podľa švédskych mzdových predpisov vo švédskych korunách. V zostávajúcej časti pracovných podmienok mal však odvolací súd za to, že je potrebné aplikovať slovenský právny poriadok vzhľadom na dojednanie v bode 10.2. pracovnej zmluvy o tom, že táto sa riadi nariadením „Rím I“, resp. Rímskym dohovorom o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky. V súvislosti s cestovnými náhradami poukázal taktiež na zákon o cestovných náhradách (konkrétne § 3 a nasl., § 6, § 10 a nasl., § 13, § 18, § 36 ods. 8 a § 36a), ustanovenia Zákonníka práce (§ 5 ods. 4, § 6 ods. 1, § 58) a uviedol, že pokiaľ ide o splatnosť cestovných náhrad, súd prvej inštancie nesprávne ustálil začiatok omeškania žalovaného dňom doručenia mu návrhu (13. marca 2013), keď neprihliadol na osobitnú právnu úpravu splatnosti cestovných náhrad (§ 36a a § 36 ods. 8), ktorá ukladá zamestnávateľovi do desiatich pracovných dní odo dňa predloženia písomných dokladov zamestnancom vykonať vyúčtovanie pracovnej cesty a uspokojiť nároky zamestnanca najdlhšie do konca kalendárneho mesiaca nasledujúcom po kalendárnom mesiaci, v ktorom boli predložené písomné doklady. Mal za preukázané, že žalobca predložil žalovanému písomné doklady potrebné na vyúčtovanie cestovných náhrad žiadosťou zo dňa 10. augusta 2012 (doručenou žalovanému 15. augusta 2012), ktorému tak lehota na uspokojenie nároku žalobcu plynula do konca septembra 2012, a preto počnúc dňom 1. októbra 2012 sa žalovaný dostal do omeškania s plnením peňažného záväzku, teda týmto dňom vznikol žalobcovi nárok na zaplatenie úrokov z omeškania v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. O náhrade trov (celého) konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 vety prvej O.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj ako „dovolateľ“) na pošte 18. apríla 2016 dovolanie čo do výroku, ktorým odvolací súd vo zvyšnej časti potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie z dôvodu, že konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (nevysporiadanie sa a neaplikovanie článku 6 ods. 2 písm. a/ Rímskeho dohovoru a neaplikovanie judikatúry Súdneho dvora Európskych spoločností vo vzťahu k miestu výkonu práce žalobcu) a súčasne má zásadný právny význam po právnej stránke, nakoľko súd posúdil právnu stránku odlišne od konštantnej judikatúry Súdneho dvora Európskych spoločností, keď nevychádzal z princípu skutočného miesta výkonu práce, ktorým v danom prípade bola stavba tunela v Štokholme vo Švédsku. Týmto procesným postupom sa žalovanému odňala možnosť konať pred súdom, resp. znemožnila sa mu realizácia procesných práv a právom chránených záujmov, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok (najmä § 122 ods. 1 O.s.p.); ďalej tiež z dôvodu nesprávneho vyhodnotenia dôkazov (odvolací súd dospel k nesprávnemu záveru, že u žalobcu sa jedná o kategóriu tzv. dočasne vyslaného zamestnanca na výkon práce v cudzine podľa § 5 ods. 4 Zákonníka práce). Tiež namietal nesprávne vyhodnotenie dôkazu, že odvolací súd si nesprávne preložil anglický výraz (zo švédskej výplatnej pásky žalobcu) living allowance ako „príspevok na bývanie“, pričom podľa názoru dovolateľa správny preklad znie „príspevok na živobytie“. Uviedol, že príspevok na živobytie obsahuje súhrn príspevku na stravu a na bývanie, príp. na iný účel. Do akej miery obsahoval príspevok ktorú zložku odvolací (a ani prvostupňový súd) neskúmal, zrejme preto, že vychádzal z nesprávneho prekladu. Konštatoval, že je úlohou súdu vyhodnotiť dôkaz a starostlivo prihliadať na to, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci (§ 132 O.s.p.). Záverom uviedol, že v predmetnej problematike dochádza k odklonu od dlhoročne zaužívanej pracovnoprávnej rozhodovacej praxe na Slovensku, dochádza k odklonu od doteraz (v intenciách Zákonníka práce správneho) formalistického prístupu k v pracovnej zmluve uvedeného miesta výkonu práce a dochádza k ovplyvneniu všeobecnej rozhodovacej činnosti súdov, pričom pre tak významnú danú problematiku existuje zatiaľ len minimálna kazuistika. Navrhol, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie alebo alternatívne zrušil rozsudok odvolacieho súdu a rozsudok okresného súdu zmenil tak, že návrh žalobcu ako nedôvodný zamietal a žalobcu zaväzuje k náhrade trov konania a právneho zastúpenia žalovaného.

4. Žalobca v písomnom vyjadrení k dovolaniu žiadal dovolanie žalovaného ako neprípustné odmietnuť a zaviazat' žalovaného k náhrade trov dovolacieho konania.

5. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, zákona č. 160/2015 Z.z. (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia veta prvá, právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP). Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

7. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016 (18. apríla 2016), t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov(ďalej len „O.s.p.“), dovolací súd postupoval v zmysle vyššie uvedeného § 470 ods. 2 CSP a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O.s.p.

8. Žalovaný dovolaním napadol rozsudok odvolacieho súdu čo do výroku, ktorým odvolací súd vo zvyšnej časti potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorý nevykazuje znaky rozhodnutí uvedených v § 238 ods. 1, 2 a 3 O.s.p., voči ktorým bolo dovolanie prípustné, nejedná sa teda o prípad prípustného dovolania podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. Na základe uvedeného dovolanie žalovaného nevyvolalo

účinky, ktoré by podľa právneho stavu do 30. júna 2016 v zmysle § 238 O.s.p. umožňovali uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

9. Predmetné dovolanie by bolo prípustné, iba ak v konaní došlo k procesným nedostatkom, ktoré boli uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p. Dovolateľ procesné chyby konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a ich existencia ani nevyšla v dovolacom konaní najavo.

10. Z obsahu dovolania možno vyvodiť, že dovolateľ namietal procesnú vadu podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., ktorou sa mu znemožnila realizácia procesných práv a právom chránených záujmov, ktoré mu priznával Občiansky súdny poriadok (najmä § 122 ods. 1 O.s.p.). Dovolateľ tiež tvrdil, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

11. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. išlo najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal strane sporu jej procesné práva priznané O.s.p. [napríklad právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)]. Najvyšší súd v minulosti často zdôrazňoval, že pre záver o existencii procesnej vady konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. (a teda aj vady uvedenej v písmene f/ tohto ustanovenia) nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že sa súd dopustil takej vady; rozhodujúcim bolo výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 2 Cdo 609/2015, 3 Cdo 409/2015, 4 Cdo 143/2015, 5 Cdo 238/2015, 6 Cdo 30/2016, 7 Cdo 371/2015, 8 Cdo 34/2016). V prejednávanej veci z obsahu spisu nevyplýva, že by žalovanému bolo niektoré z týchto práv odňaté, resp. aby boli splnené podmienky zakladajúce uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

12. Prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. nezakladalo ani nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, ako aj v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012 a pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne s a dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

13. Dovolateľ tiež namietal, že konanie je postihnuté inou vadou (v procese dokazovania), ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Tzv. iná vada konania v súlade s doterajšou konštantnou judikatúrou najvyššieho súdu nezakladala procesnú prípustnosť podaného dovolania (viď R 37/1993 a niektoré ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011). Dovolací súd by mohol pristúpiť k preskúmaniu tohto dovolacieho dôvodu len v procesne prípustnom dovolaní, čo však nie je prípad prejednávanej veci.

14. Obsah dovolacích námietok smeroval tiež k spochybneniu správnosti právneho posúdenia veci odvolacím súdom. Právne posúdenie veci bol síce relevantný dovolací dôvod, ktorým bolo možné odôvodniť procesne prípustné dovolanie (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo osebe nesprávne právne posúdenie veci v procesne neprípustnom dovolaní ale prípustnosť dovolania nezakladalo (viď tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania. Keďže podané dovolanie nie je

procesne prípustné, dovolací súd sa námietkami správnosti právneho posúdenia nemohol zaoberať.

15. Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania žalovaného nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p., ani z ustanovenia § 237 ods. 1 O.s.p., preto najvyšší súd dovolanie žalovaného podľa § 447 písm. c/ CSP ako procesne neprípustné odmietol bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napádaného rozhodnutia odvolacieho súdu. (podobne vid' aj rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 19/2017, proti ktorému bola podaná sťažnosť, o ktorej ústavný súd rozhodol tak, že ju odmietol ako zjavne neopodstatnenú, vid' II. ÚS 233/2018).

16. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP). O výške náhrady trov konania žalobcu rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.